

Kalajoki, Ylivieska ja Nivala - työllisyysalueen perustaminen

Khall 22.01.2024 § 29
7/00.04.01/2024

Kunnanvaltuusto on aiemmin 17.10.2023 § 35 päättänyt Raahen, Kalajoen, Ylivieskan ja Nivalan -työllisyysalueen perustamisesta, jossa Raahen kaupunki toimisi Raahen-Kalajoen-Ylivieskan-Nivalan -työllisyysalueen vastuukuntana.

Lisäksi em. päätöksen mukaan yhteistoimintasopimuksessa olisi mukana:

Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kalajoki, Kärsämäki, Merijärvi, Nivala, Oulainen, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Ylivieska ja Raahen.

Edellä olevista kaupungeista/kunnista kaikki kaupungit eivät kuitenkaan hyväksyneet neuvoteltua sopimusta. Tämän takia työllisyysalue ei toteutunut edellä kuvatun kuntaryhmän kesken. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö on tämän takia käynnistänyt ns. perälautamenettelyn, jossa ministeriö ohjaa työvoima-alueen ja sen sopimusten muodostamista.

Kuntien järjestämisvastuulle kuuluvista julkisista työvoimapalveluista ja niihin liittyvistä tehtävistä säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023). Lakiuudistuksen myötä työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille 1.1.2025. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää työnhakijoiden nopeaa työllistymistä hyödyntämällä kuntien palvelutarjonnan kaikkia mahdollisuuksia.

Hyväksytyin lain mukaan kunnat voivat järjestää palvelut 1.1.2025 alkaen itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä kuntayhtymälle tai kunnalle (Kuntalaki 8§). Kunnat, joiden työvoiman määrä ylittää 20 000 henkilöä, voivat järjestää palvelut itse. Mikäli kunnan työvoiman määrä alittaa 20 000 henkilöä, kunnan tulee perustaa yhden tai useamman kunnan sisältävä työllisyysalue. Lain mukaan työllisyysalueen tulee olla maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäyntialueen kannalta toimiva alue sekä siihen tulee lähtökohtaisesti sisällyttää alueen keskuskaupunki. Työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalueen sopimuskunnat ja hallinto

Koska Pohjois-Pohjanmaan eteläosassa työllisyysalue ei tullut muodostetuksi kuntien yksimielisillä päätöksillä, aloitti Työ- ja elinkeinoministeriö näitä kuntia koskien ns. perälautamenettelyn. Perälautamenettelyn aikana on käyty keskusteluja ja neuvotteluja, mutta kuntien kesken yksimielisyyttä lopputuloksesta ei ole syntynyt. Ylivieskan, Kalajoen ja Nivalan kaupungit sekä Sievin, Alavieskan ja

Merijärven kunnat ovat viranhaltijavetoisesti valmistelleet esityksen uudeksi yhteistyösopimukseksi ja palvelujen järjestämissuunnitelmaksi. Työllisyysalueen muodostamisen kriteerit työllisten määrästä ja maantieteellisestä yhteydestä kuntien välillä täyttyvät ja alue muodostaa 46 000 asukkaan yhtenäisen työssäkäyntialueen, joka on asukasmäärältään positiivisesti kehittyvä. Alueella on hyvä työpaikkaomavaraisuus sekä alhainen työttömyys. Valmistellulla esityksellä ei heikennetä muiden aikaisemmassa suunnittelussa mukana olevien kuntien asemaa ja mahdollisuuksia työllisyysalueen muodostamiselle.

Aikaisemman valmistelun lähtökohtia pidetään hyvänä pohjana tämän työllisyysalueen muodostamiselle. Alueella jo oleva hyvä kokemus ja osaaminen elinkeinopalvelujen ja työllisyyspalvelujen tiivistä yhteistyöstä on valmistelun päätavoite ja uudistuksen onnistumisen edellytys. Lisäksi alueelle ominaisen elinkeinorakenteen ja lähipalvelujen näkökulmasta useamman työnantajan mallilla saavutetaan vaikuttavampia tuloksia työllisyyspalveluissa ja varmistetaan palvelujen saatavuus koko alueella.

Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalueen sopimuskumppanit ovat Ylivieskan, Kalajoen ja Nivalan kaupungit sekä Sievin, Alavieskan ja Merijärven kunnat. Vastuukuntana ja päätöksenteosta vastaavana organisaationa muodostettavalla työllisyysalueella toimii Ylivieskan kaupunki.

Yhteistoiminta-alueen eli kuntalain mukaisena yhteisenä toimielimenä toimii Ylivieskan kaupungin organisaatioon perustettava työllisyyslautakunta, joka toimii Ylivieskan kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen alaisuudessa. Työllisyyslautakunnassa on yhdeksän (9) jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenistä ja varajäsenistä kaksi valitaan Ylivieskasta, kaksi Kalajoelta, kaksi Nivalasta, yksi Sievistä, yksi Alavieskasta ja yksi Merijärveltä ja heidän toimikautensa on valtuustokausi. Jokaisella jäsenellä on käytettävissä äänestystilanteissa yksi ääni ja äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee. Työllisyyslautakuntaan tuotavat keskeiset taloutta ja toimintaa koskevat asiat valmistellaan 6-jäsenisessä omistajaohjausryhmässä, joka koostuu sopimuskuntien kuntajohtajista.

Työnantajina toimivat Ylivieskan, Kalajoen ja Nivalan kaupungit tuottaen samalla palvelut myös Sievin, Alavieskan ja Merijärven kunnille. Tavoitteena on, että työntekijäresurssi jakaantuu näiden kuntien kesken tasaisesti ottaen huomioon lautakunnan päätöksen lähipalvelujen ja keskitettyjen palvelujen sijoittumisesta alueelle.

Työllisyysalueen talous

Työllisyysalueen kunnat kohdentavat valtiolta osoitetun rahoituksen täysimääräisesti alueen työllisyystehtävien hoitamiseen. Työllisyysalueen kokonaiskirjanpidosta ja talouden hoidosta, suunnittelusta ja tilinpäätöksestä vastaa vastuukuntana Ylivieskan kaupunki. Työllisyysalueelle laaditaan yksi kokonaisuuden sisältävä talousarvio, joka sisältää menomäärärahat sekä vastuukunnan että

muiden työnantajakuntien tuottamiin palveluihin ja lisäksi mahdollisen toisen työllisyysalueen tuottamiin palveluihin. Työllisyysalueen kokonaiskustannukset jaetaan työllisyysalueen kuntien kesken talousarvioperusteisesti ja tarkistetaan toteutuneiden kustannusten perusteella. Kuntien osuudet koostuvat 50 %:sti asukasmäärän suhteessa ja 50 %:sti työttömien määrän suhteessa talousarviovuotta edeltävän vuoden lopun tilanteen mukaisena. Kuntalaskutus tapahtuu kuukausittain vastuukunnan toimesta. Vuoden lopussa tai viimeistään tilinpäätöksen yhteydessä talousarviovuotta seuraavan vuoden alussa maksuosuudet tasataan vastaamaan toteutuneita kustannuksia. Toiminnan käynnistämisvaiheen kustannusten jaosta on myös sovittu.

Työvoimapalvelujen järjestämistä koskeva suunnitelma

Työ ja elinkeinoministeriö on ohjeistanut kuntia työvoimapalvelujen järjestämistä koskevasta suunnitelmasta. Suunnitelmasta on käytävä ilmi (Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 15 § 4 mom.):

- a) laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen;
- b) laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut;
- c) toimipisteiden määrä ja sijoittuminen;
- d) yhteistyötahot ja -muodot;
- e) työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen;
- f) varautuminen rakennemuutostilanteisiin

Valmistellun suunnitelman mukaan työnantajakunnissa on vakituiset toimipisteet. Niiden lisäksi kaikissa työllisyysalueen kunnissa pyritään järjestämään lähipalveluita asiakkaiden tarpeiden mukaisesti joko ajanvarauksella tiettyinä päivinä tai vakituisen toiminnan puitteissa. Joitakin työllisyysalueen tehtäviä tullaan mahdollisesti keskittämään työnantajakuntiin. Tarvittaessa osa keskitetyistä palveluista jalkautetaan lähipalveluiksi sopimuskuntiin. Työllisyyslautakunta jakaa toimivaltaa työnantajakunnille lähipalveluiden ja myöhemmin erikseen sovittavien keskitettyjen palveluiden osalta.

Esityslistan liitteenä ovat luonnokset yhteistyösopimukseksi ja palvelujen järjestämissuunnitelmaksi.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Kari Pentti

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää, että kunnanvaltuusto

1. hyväksyy, että Ylivieskan kaupunki toimii Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalueen vastuukuntana,
2. hyväksyy liitteen mukaisen yhteistoimintasopimuksen Ylivieska, Kalajoki, Nivala, Sievi, Alavieska ja Merijärvi -kuntien työvoimapalvelujen järjestämisestä,
3. hyväksyy liitteen mukaisen Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalueen järjestämssuunnitelman,
4. antaa kunnanhallitukselle valtuudet tehdä asiakirjoihin vähäisiä ja

teknisluonteisia muutoksia,

5. hyväksyy ilmoituksen, ettei Ylivieska/työllisyysalue vastaanota toimitiloja,

6. kumoaa aikaisemman päätöksensä Raahe, Kalajoki, Ylivieska ja Nivala -työllisyysalueen perustamisesta 17.10.2023 § 35.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.